

Природни условия и ресурси

Геоложка среда. В тектонско отношение частите от Дунавската равнина са формирани в обхвата на Мизийската плоча, а предпланинската и старопланинската части – в обхвата на Междинните зони на Балканидите. Най-добре изразената тектонска структура в северните части на областта е Северобългарското сводово издигане (подуване), маркирано по валанжския карбонатен комплекс. Най-издигнатата му част се разкрива на повърхността в района на Никола Козлево, Тодор Икономово и Каолиново. Структурата е изградена от плавно потъващи на север скални пластове.

Сеизмичност. По отношение на сеизмичната опасност територията на областта попада между двете земетръсни огнища в Северна България – Стражица и Шабла. Северните и централните части на областта се включват в сеизмоопасната зона от 7 степен, на юг от Драгоевска и Преславска планина – в сеизмоопасна зона от 6 степен.

Полезни изкопаеми. Основните полезни изкопаеми в област Шумен са нерудните, свързани предимно с широкото разпространение на глинести материали (каолинови глини), пясъчници, варовици и мергели, както и незначително количество гипс. От дъната на по-големите реки като Камчия, Поройна и Дивядовска се извлича пясък и чакъл като строителен материал.

В експлоатация са уникални за страната находища на каолин и кварцови пясъци, намиращи се в района на Каолиново. В община Велики Преслав има проучени и доказани запаси на варовик (край с. Троица) и скални материали (край с. Драгоево), в община Шумен – на мергелни глини (край с. Ветрище и гр. Шумен, кв. Дивядово), на варовити пясъци (край с. Лозево), на фелдшпатови пясъци (край с. Средня), на пясък и баластра (край с. Р. Димитриево) и на скални материали (край с. Мътница), в община Каспичан, на мергелни глини (край гр. Каспичан) и скални материали (край с. Зл. Нива), в община Хитрино, кариери за камъни в землището на село Пет Могили и в местността „Ябълката“ до село Никола Козлево.

Релеф. Територията на северната и средната част на област Шумен се включва в рамките на Дунавската равнина, докато южната ѝ част – в Предбалкана и Стара планина. С повишаването на надморската височина в посока от север на юг се увеличава и степента на разчленение на релефа, което се илюстрира със стойностите

на показателя отклонение от средната надморска височина (в %). Тези стойности варират от под 50% за северната периферия на областта, до над 125% за южните ѝ периферни части.

Климат. Климатът на Шуменска област е умерено континентален. Основните фактори, обуславящи този тип климат, са разположението на областта в югоизточната част на Дунавската равнина и възможността за безпрепятствено нахлуване на северозападни, северни и североизточни въздушни маси.

Средната продължителност на слънчевото греење е 2204 часа/год. и е по-голяма от тази за страната, благодарение на по-малката средна облачност. Температурният режим на областта е типичен за умерено-континенталния тип климат – с горещо лято и студена зима. Средномесечната температура на най-студения месец (януари) се колебае от -2,5 °C на юг до -1,0 °C на североизток. Средномесечната температура на най-топлия месец (юли) е в границите на +21,0 °C +22,5 °C, като по този начин се оформя значителна годишна температурна амплитуда от 23-24 °C.

Характерни за областта са късните пролетни и ранни есенни мразове, които могат да имат компрометиращо въздействие върху селскостопанските култури. Безмразовият период (брой дни със среднодневна температура над 0 °C) в областта е 335 дни, а периодът с активна вегетация (брой дни със среднодневна температура над 5°C) е 252 дни, което се приема за благоприятно по отношение на отглеждането на земеделски култури на открито. Континенталният характер на климата се потвърждава в температурно отношение и от значителното отклонение на средните месечни максимални и минимални температури, както и от абсолютните екстремални температури – от -30 °C до над +40 °C, оформящи абсолютна температурна амплитуда от над 70 °C.

Средногодишното количество на валежите е в рамките на 500-750 мм, като се установява ясна тенденция на увеличаване на валежите в посока от североизток на югозапад.

Водни ресурси. Особеностите на климата, в съчетание с геоложката основа, определят смесеното дъждовно-снежно и карстово подхранване на реките в областта, както и относителната недостатъчност на повърхностно течащи води.

Модулът на оттока един от най-ниските за страната. Той се колебае от 0,5 до 8-10 l/s/km² и се обуславя както от неголемите суми на валежите, така и от водопропускливата карбонатна и льосова основа. Минерализацията на подземните води се определя като хидрокарбонатно-сулфатен в южните части и хидрокарбонатно-хлориден тип – в северните части на областта.

Речна мрежа в област Шумен. Най-голямата речна система от Черноморската отточна област, отводняваща централните и южни части на областта е Камчия и нейните притоци Врана, Стара река, Брястова. Друга по-голяма речна система в тази област, отводняваща източните части на областта е тази на р. Провадийска е притоци Каменица, Крива и Мътница.

Дунавската отточна област е представена предимно от суходолия и частично от речната система на Бели Лом в най-северозападната част на Шуменска област. На територията на областта са изградени 252 водоема, като преобладават малките водохранилища. Най-големият водоем е яз. Тича с максимален завирен обем от 310 млн. кум. м., използван както за водоснабдяване на Търговище, Шумен и Велики Преслав, така и за напояване.

Почвено разнообразие. В областта се проследява разпространението на типичните излужени и оподзолени черноземи. Върху карбонатна основа по височините и при наличие на горска растителност, са разпространени сивите горски и плитките карбонатни почви. В речните долини са разпространени азоналните алувални почви.

Растителност и животински свят. Макар и условно, област Шумен може да се раздели на две **растително-географски зони: лесостепна и горска**. Лесостепната зона включва почти изцяло територията на Лудогорието в рамките на областта. Основни горски видове, срещащи се тук са няколко вида дъб, бряст, ясен, клен, липа топола, акация, люляк, дива черница, дива круша и габър. В горската зона се наблюдава вертикална зоналност в разпределението на растителността. В поясът 700-800 м в Предбалкана добре е запазен габървият вид, премесен с дъб. Такива гори покриват предимно билните повърхнини, докато широките долини разширения са обезлесени и заети от земеделски култури. Най-високите части от областта (склоновете на Стара планина) са заети от букови гори.

Под влияние на човешката дейност, горите не само са намалели като площи, но са и силно видоизменени. Особено добре това личи в Лудогорието, където горите сега са нискостеблени и заклевели. Изчезването на закрития горски склоп и влошаването на почвените условия водят до значителни промени в екологичните условия. Положителен ефект за неутрализиране на неблагоприятното влияние на суховеите и отвяването на снежната покривка оказват изградените полезащитни пояси в северната част на областта.

Животинският свят е разнороден. Срещат се степен пор, уязвимият европейски лалугер, хомяк, заек, таралеж. От малките бозайници най-разпространени са гризачите. Птичето разнообразие се представя от посевна врана, сива яребица, пьдпъдък, а край водните обекти се среща малката и обикновена дропла. Разбира се наред с тях се срещат и редица защитени и редки видове.

Източник: Областна стратегия за развитие на област Шумен - 2014-2020